

De verdeling van onroerend goederen, renten en erfpachten in Borgloon en omgeving uit de nalatenschap van grootgrondbezitter Georgius Jacobus Baron de Plevits (1757-1825)

Mr. Wil Filott¹

Inleiding

Op 17 april 1825 is in het Heerenhuis Ter Borch, thans kasteel Ter Borch, te Roosteren (Nederland) overleden Georgius Jacobus Baron de Plevits. Deze baron was grootgrondbezitter met onder andere onroerende goederen in Borgloon en omgeving. Een van de documenten waaruit dat blijkt is een unieke, onderhandse akte van 26 augustus 1825 waarin de verdeling van onroerende goederen uit de nalatenschap van Georgius Jacobus Baron de Plevits is vastgelegd.² Leden van de familie de Plevits hebben eind achttiende en begin negentiende eeuw een belangrijk rol gespeeld als grootgrondbezitters in onder andere Borgloon, Maaseik, Ophoven, Rotem (België), Millen (Selfkant, Duitsland) en Roosteren, Sint Joost, Echt, Holtum en Susteren (Nederlands Limburg). Ook heeft een aantal leden een publieke functie bekleed als burgemeester van Roosteren en Susteren en lid van Provinciale Staten van Limburg. In dit artikel beschrijf ik in het kort de familie de Plevits, die haar wortels heeft in Groot-Gelmen bij Borgloon. Bij de beschrijving van de hiervoor vermelde verdeling besteed ik speciaal aandacht aan de verdeling van onroerend goed gelegen in Borgloon en omgeving. Daarnaast zal ik ook de verdeling van renten en erfpachten, nagelaten door Georgius Jacobus De Plevits d' Alfens, behandelen, in het bijzonder voor zover die betrekking heeft op Borgloon en (wijde) omgeving.

¹ Wil Filott is (gepensioneerd) jurist en regionaal amateurhistoricus.

² De heer en mevrouw Crewe-Jones – Van Mierlo uit Susteren (Nederland) hebben mij een aantal unieke, nimmer gepubliceerde documenten (akten) uit het familiearchief van de familie de Plevits uit de periode eind achttiende tot halverwege de negentiende eeuw ter beschikking gesteld. De heer Crewe-Jones is een afstammeling van Agnes Sibilla de Plevits, de laatste vrouwelijke telg uit het geslacht de Plevits met die naam. Agnes Sibilla de Plevits, geboren in 1785 en overleden in 1860 te Roosteren, trouwde op 1 juli 1803 in Roosteren met Jan Baptist Peter Barbou, geboren op 15 november 1766 te Amsterdam en overleden 2 oktober 1854 te Luik.

In dit artikel schrijf ik de (voor)namen op de wijze zoals die in verschillende documenten en bronnen voorkomen, dus de Latijnse, Franse en Nederlandse versie van die voornamen.

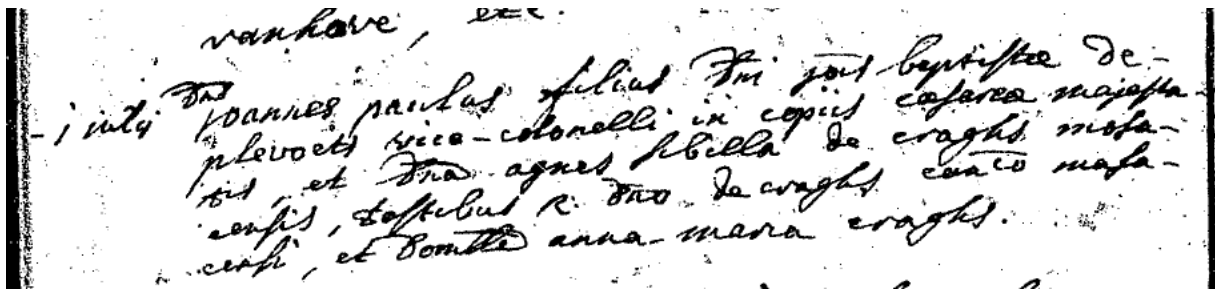
Wie was Georgius Jacobus Baron de Plevits?

Georgius Jacobus Baron de Plevits is geboren op 15 februari 1757, op dezelfde dag gedoopt te Roosteren, en op 17 april 1825 overleden op kasteel Ter Borch te Roosteren. Hij was gehuwd met Joanna Francisca Hendrica von Holthausen van Horst. Hij werd met de Franse voornamen Georges Jacques de Plevits d'Alfens bij organiek besluit van 13 september 1817 “geadmitteerd” (toegelaten) in de Ridderschap van Limburg. Bij besluit van 30 juli 1822 werd bepaald dat alle leden van het geslacht de Plevits de titel van Baron of Barones mochten voeren.

Zijn vader was Joannes Paulus “des H.r. Rijksridder” de Plevits. H.r. Rijksridder staat voor “*Reichsritter im Heiligen Römischen Reich deutscher Nation*”, lage adel die rechtstreeks (*reichsunmittelbar*) onder de keizer ressorteerde. Deze Joannes Paulus was advocaat en luitenant-kolonel in het leger van de Rooms-Duitse keizer Karel VI (1685-1740; vanaf 1711 tot 1740 keizer). Ook was hij heer van Petersheim (Borgloon).³

Johannes Paulus de Plevits was eigenaar en bewoner van het Herenhuis Ter Borch te Roosteren. Hij is op 7 januari 1728 in Maastricht gedoopt. Hij is op 21 jarige leeftijd op 1 juli 1749 te Borgloon in de kerk getrouwd met Agnes Sibilla Craeghs, dochter van Laurent Craghs, oud-burgemeester van Maaseik en Catharina Vreysen. Via dit huwelijk heeft hij vermoedelijk in 1764 het herenhuis en de hof Ter Borch te Roosteren verkregen. Hij is overleden op 18 maart 1802 te Roosteren, 74 jaar oud.

³ Petersheim was waarschijnlijk een cijnshof, gelegen in of nabij Gotem, een dorpje in Belgisch Limburg en thans een deelgemeente van Borgloon. Ik leid dit af uit de volgende vermelding in de kroniek van de Geschiedkundige Kring Daris Borgloon: “1515-1517 De cijnshoven Rullecoven (Kerniel), Boerhoven, (Borgloon), Petersheim (Gotem), Keemp en Habroeck (Kerniel) verdwijnen...”³ Een cijnshof inde een deel van de opbrengst in natura of in geld (cijns), dat door bewerkers van landbouwgrond in een bepaald gebied moest worden afgedragen aan de grondeigenaar.

Afdruk trouwakte van Joannes Paulus de Plevoets en Agnes Sibilla de Craghs uit 1749 te Borgloon.

De grootvader van Georgius Jacobus de Plevits was Joannes Baptista Plevoudts (De Plevoudts), geboren tussen 1695-1700, overleden op 14 juni 1739. Hij was kolonel in het keizerlijke leger (1739). Hij was gehuwd met Maria Catharina (de) Groutars, overleden op 20 mei 1763 te Borgloon.

De overgrootvader van Georgius Jacobus de Plevits was Jacques Plevoets, geboren omstreeks 1660, overleden op 24 juli 1736 te Groot-Gelmen, gehuwd voor de kerk op 6 september 1695 te Groot-Gelmen met Marguérite Bartholeijn, geboren op 4 juni 1658 te Groot-Gelmen, gestorven in 1737 in het Begijnhof van Sint Truiden.⁴

Het huidige kasteel ter Borch te Roosteren, in 1880 gebouwd in opdracht van J.A.O. Barbou(1853-1930), een achterkleinzoon van Georgius Jacobus de Plevits

De echtgenote van Georgius Jacobus, Joanna Francisca Hendrica von Holthausen van Horst, is op 18 april 1764 geboren te Echt (Nederland) en daar op dezelfde dag gedoopt. De woorden “van Horst” in haar naam zijn een

⁴ Bron genealogie: Ivo Gilisen mede op basis van www.pro-gen.be.

verwijzing naar de nog steeds bestaande Hoeve de Horst op de Sleek, Echt.⁵ Zij is in 1782 in de kerk te Echt getrouwd met Georgius Jacobus Baron de Plevits, burgemeester van Roosteren en lid van de ridderschap van Limburg. Joanna Francisca Hendrica von Holthausen is overleden op 8 oktober 1791 op kasteel Ter Borch te Roosteren. Joanna Francisca Hendrica von Holthausen werd ook aangeduid als “vrouwe van Alfens”. De Wasserburg en de pachthof Alfens in Millen (Selfkant, Duitsland) had zij door vererving verkregen. Haar echtgenoot Georgius Jacobus en hun kinderen voegden overigens “d’Alfens” toe aan “de Plevits”.

Hoeve de Horst in 2019 op de Sleek, gemeente Echt-Susteren

Uit het huwelijk van Georgius Jacobus de Plevits en Joanna Francisca Hendrica von Holthausen van Horst zijn zes kinderen geboren: 1. Jean Paul Baron de Plevits d ‘Alfens (1783-1852), 2. Jean Baptist Baron de Plevits d ‘Alfens (1784-1844), 3. Agnes Sibilla Barones de Plevits d ‘Alfens (1785-1860), 4 Johannes

⁵ Het leengoed ter Horst was sinds het midden van de 16de eeuw in het bezit van de familie von Holthausen. Bij besluit van burgemeester , schepenen , raad en Hoofdgerechtshof van de stad Echt wordt Hans Willem van Holthuysen in 1660 voor zich en zijn erven bevestigd en in het bezit gesteld van het leengoed te Horst” tegenbetaling van 1200 guldens. (Bron: “Het leengoed ‘de hoff ter Horst’ in Echt”, Lei Theelen in jaarboek Heemkundekring “Echterlandj”, nummer 15 2019 pag. 286)

Josephus (1786-1794) 5. Phillippus Norbertus (1789-1790) 6. Xaverius Wilhelmus Sidonius Franciscus Baron de Plevits d 'Alfens (1790-1873).

Vier van de kinderen uit dit huwelijk komen we later in het artikel als erfgenamen nog tegen.

Ik merk op dat leden van adellijke of voorname families aan hun naam vaak de naam van (een van) hun voornaamste bezitting(en) (bijvoorbeeld een kasteel) of hun woonplaats toevoegden. Bij de familie de Plevits is dat bijvoorbeeld "d'Alfens" naar de "Wasserburg" Alfens in Millen, (Selfkant, Duitsland). Bij Johanna Francisca Hendrica von Holthausen "van (of: de) Horst.

De familie de Plevits d'Alfens stierf met het overlijden van Xaverius Wilhelmus Sidonius Franciscus in 1873 op de "Wasserburg" Alfens te Millen (Selfkant) in de mannelijke lijn uit.

Agnes Sibilla de Plevits, geboren in 1785 en overleden in 1860 te Roosteren, trouwde op 1 juli 1803 in Roosteren met Jan Baptist Peter Barbou, geboren op 15 november 1766 te Amsterdam en overleden 2 oktober 1854 te Luik.

Het wapen van de familie de Plevits

De familie de Plevits voerde het hieronder afgebeelde wapen.

Familiewapen de Plevits

Het familiewapen van de Plevits kan als volgt worden omschreven.

Het wapenschild is in goud met daarop twee, diagonaal gekruiste pijlen met de pijlpunten naar boven. In het boven- en benedenvlak twee merletten, met kop maar zonder poten. In het linker- en rechtervlak twee Franse lelies Het schild is gedekt met een kroon met negen parels. Twee staande hazen fungeren als schildhouders. Het geheel rust op een strook gras.

Dit familiewapen is ook afgebeeld en beschreven in een Franstalig document van 9 augustus 1816, opgemaakt door notaris Ignace Hoff te Maaseik, waarin een document van 5 augustus 1784 wordt aangehaald. In laatst vermeld document wordt op verzoek van Jean Paul de Plevits door Charles Jean Beijdaels, heer van Zittaert, en adviseur van zijne Majesteit de Keizer en Koning, in Brussel verklaard dat ieder lid van de edele en oude familie (de Plevits) gerechtigd is te genieten en te gebruiken de “honneurs Prerogatives, Previleges, Prominences” (onderscheidingen Prerogatieven, Privileges en Verhevenheden), verbonden aan de adel in de Nederlanden en Bourgogne.⁶

Met Keizer en Koning wordt bedoeld keizer Jozef II van Oostenrijk, onder wiens bezittingen toentertijd ook de Oostenrijkse Nederlanden vielen.

Een verdeling van 346 percelen grond met een aantal gebouwen in 1825

Georgius Jacobus de Plevits is op 17 april 1825 overleden op kasteel ter Borch te Roosteren. De meeste documenten uit het familiearchief, zoals ik die ter beschikking heb gekregen, betreffen (de verkrijging van) onroerende goederen door of van de familie de Plevits. Een van de interessantste documenten uit het familiearchief betreft de nalatenschap van Georgius Jacobus de Plevits, meer in het bijzonder de scheiding en deling van niet minder dan 346 percelen grond en gebouwen, gelegen in huidig Nederland, België en Duitsland, waaronder een drietal “herenhuizen” en een aantal pachthoeves.⁷ Dit aantal herenhuizen, pachthoeves en percelen grond geeft een indruk van het enorme bezit van de familie. Men dient zich te realiseren dat in die tijd bezit van grond een teken van welstand was. Die welstand wordt overigens ook nog geïllustreerd door andere bezittingen in de nalatenschap van Georgius Jacobus de Plevits, namelijk kapitale sommen aan renten en erfpachten. Deze zijn in 1826 verdeeld tussen de erfgenamen. Die verdeling is vastgelegd in een andere, unieke onderhandse akte. De familie de Plevits kon dus zeker naar toenmalige begrippen zonder twijfel als welgesteld betiteld worden.

De staatkundige ontwikkelingen in het “grensoverschrijdende rijk” van de familie de Plevits

Zoals hiervoor reeds aangegeven, lagen de gebouwen en gronden van de familie de Plevits bij de verdeling van de nalatenschap in het huidige België, Nederland en Duitsland. De staatkundige situatie was voordien nog ingewikkelder. De

⁶ Bron: de zogenaamde adelsbrief uit het familiearchief de Plevits.

⁷ Bron: document uit het particulier archief van de familie de Plevits.

plaatsen, waarin de onroerende goederen gelegen waren, behoorden tot verschillende staatkundige entiteiten. Ik wil hier kort in gaan op de situatie van 1780 tot 1840. Een grote verandering vond plaats door de Franse bezetting, terwijl na 1815, 1830 en 1839 de kaarten weer anders getekend werden.

Borgloon, van welke plaats in Belgische Limburg de familie de Plevits (Plevoets) afkomstig is, behoorde formeel tot het graafschap Loon. Dat graafschap werd echter al sinds 1366 bestuurd door de prins-bisschop van Luik, die ook graaf van Loon was. In 1794 hield na de Franse bezetting het graafschap Loon op te bestaan. Het gebied werd ingelijfd bij de Franse republiek. Vanaf 1815 tot 1830 behoorde Borgloon tot het Koninkrijk der Verenigde Nederlanden. Na de Belgische opstand in 1830 en formeel sinds 1839 maakt Borgloon deel uit van het Koninkrijk België. Voor *Maaseik* en omliggende plaatsen zoals *Rotem*, *Heppenert* en *Aldeneik* geldt hetzelfde als voor Borgloon.

Ophoven, ten noorden van Maaseik, maakte deel uit van het graafschap Horn. De plaats Horn ligt aan de Maas tegenover Roermond. Horn was een leen van het prinsbisdom Luik. Na de onthoofding in 1568 op de Grote Markt te Brussel van Filips de Montmorency, graaf van Horne, viel de titel graaf van Horn toe aan de landsheer, de prins-bisschop van Luik. Vanaf 1794 gold voor Ophoven hetzelfde als voor Borgloon, Maaseik en omliggende plaatsen.

Roosteren, *Echt*, *Sint Joost* en *Stevensweert* behoorden tot 1715 tot het Overkwartier van het graafschap, later hertogdom, Gelre. Na de Spaanse successieoorlog werd een deel hiervan, waaronder voormelde plaatsen, in 1715 bij het Barrière Traktaat afgestaan aan de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden (Staats Opper-Gelre). Na de bezetting door de Fransen in 1794 werden deze plaatsen ingedeeld bij het departement Nedermaas met als hoofdstad Maastricht. Na de Franse tijd werden ze in 1815 toegedeeld aan het nieuwe Koninkrijk der Verenigde Nederlanden. Na de Belgische opstand in 1830 bekenden deze plaatsen, evenals de meeste andere plaatsen in de huidige Nederlandse provincie Limburg, zich tot de nieuwe staat België. Bij het scheidingsverdrag in 1839 tussen België en Nederland kwamen - of bleven – deze plaatsen bij het Koninkrijk der Nederlanden met de Maas als landsgrens.

Maasniel, thans onderdeel van de gemeente Roermond, behoorde tot 1716 tot de heerlijkheid Dalenbroek. Bij het Barrière Traktaat van 1715 werd die heerlijkheid toebedeeld aan de Oostenrijkse Habsburgers (Oostenrijks Opper-Gelre). Na de inlijving door de Franse republiek kwam Maasniel in het

Departement Roer te liggen met Aken als hoofdplaats. Na de Franse tijd behoorde Maasniel tot het Koninkrijk der Verenigde Nederlanden en na het Belgische intermezzo van 1830 tot 1839 tot het Koninkrijk der Nederlanden.

Susteren behoorde sinds 1400 tot het hertogdom Gulik (Jülich). Na de Franse bezetting in 1794 maakte Susteren vanaf 1797 deel uit van de zogenaamde Cisirhenanische Republiek (gebieden links van de Rijn), in naam een *republique soeur* van de Franse republiek maar in feite een vazalstaat van Frankrijk. Deze republiek was echter maar een kort leven beschoren. In 1801 werd ook Susteren ingelijfd bij de Franse republiek. Na de Franse tijd werd het in 1815 toegedeeld aan het nieuwe Koninkrijk der Verenigde Nederlanden. Na de Belgische opstand in 1830 behoorde ook Susteren, evenals het grootste gedeelte van de huidige provincie Nederlands Limburg, tot België. Bij het scheidingsverdrag van 1839 kwam het bij het Koninkrijk der Nederlanden.

Millen, waar de Wasserburg Alfens was gelegen, behoorde tot de Franse bezetting tot het Hertogdom Jülich. Van 1797 maakte het deel uit van de Cisirhenanische Republiek tot de inlijving bij de Franse republiek in 1801. Bij het Congres van Wenen in 1815 werd het toegedeeld aan het Koninkrijk Pruisen.

Uit voorgaande beschrijving van de staatkundige ontwikkeling kan afgeleid worden dat deze behoorlijk ingewikkeld was en in de loop van korte tijd bovendien aan veranderingen onderhevig was. Bij de hierna vermelde scheiding en deling lagen alle onroerende goederen van de erflater echter in het Koninkrijk der Verenigde Nederlanden met uitzondering van de pachthof Alfens met bijbehorende gronden in Millen dat tot het Koninkrijk Pruisen behoorde.

De erfgenamen van Georgius Jacobus Baron de Plevits

De scheiding en deling in 1825 betrof dus de onroerende goederen in de nalatenschap van Georgius Jacobus Baron de Plevits. Erfgenamen waren zijn vier, hiervoor genoemde, nog levende kinderen. Er was blijkbaar door de overledene geen testament gemaakt. De kinderen worden in het document immers aangeduid als de wettige erfgenamen. Deze erfgenamen waren 1. Jan Paul de Plevits, rentenier, 2. Jan Baptist de Plevits, rentenier,⁸ 3. Willem de

⁸ Bij organiek besluit van 16 februari 1816 was Jean Paul de Plevits de Roosteren "geadmitteerd" (toegelaten) in de Ridderschap van Limburg met de titel van baron.

Jan Baptist de Plevits was ten tijde van de verdeling behalve rentenier ook lid van Provinciale Staten van Limburg en burgemeester van Susteren.

Plevits, kapitein in de elfde afdeling “in den Nederlandsche Dienst”, 4. Agnes Sibilla de Plevits. De heren de Plevits woonden ten tijde van het opstellen van de akte te Roosteren, mevrouw de Plevits te Roermond. Mevrouw de Plevits was getrouwd met de heer Jan Baptist Peter de Barbou, rentenier, wonende te Roermond. Zij werd bij de verdeling volgens de wet vertegenwoordigd door haar man. Een gehuwde vrouw was toentertijd wettelijk juridisch handelingsonbekwaam en werd vertegenwoordigd door haar man.⁹

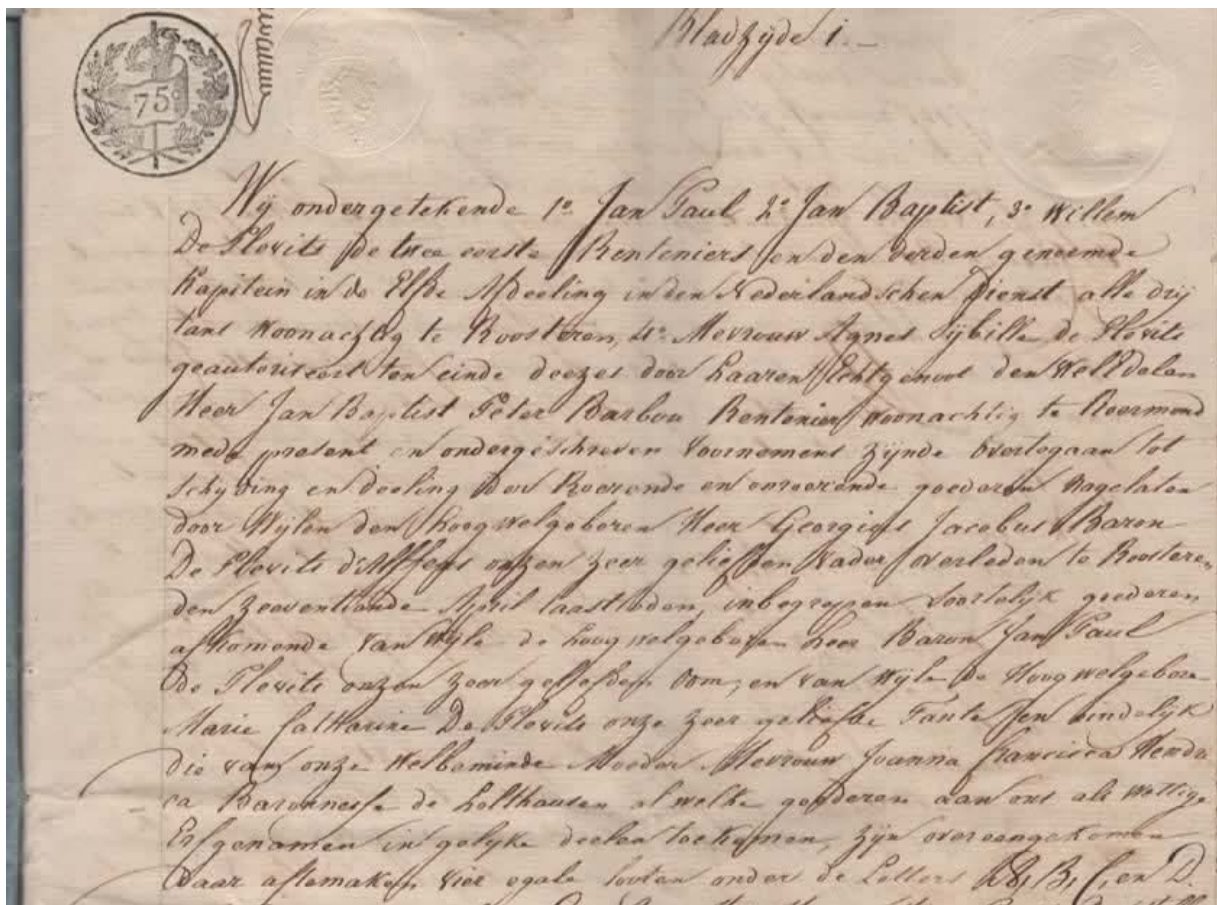
De verdeling van het onroerend goed is vastgelegd in een handgeschreven onderhands document van 29 pagina's, ondertekend te Roosteren op 26 augustus 1825. Het te verdelen onroerend goed was afkomstig uit de nalatenschap van – zoals in de onderhandse akte staat – “den hoogwelgeboren Heer Georgius Jacobus Baron de Plevits d' Alfens onzen zeer geliefden vader”, overleden te Roosteren 17 april 1825. In de nalatenschap waren ook begrepen de goederen van wijlen de hoogwelgeboren heer Baron Jan Paul de Plevits “onzen zeer geliefden Oom” (lid van Provinciale Staten van Limburg; overleden in 1822), van wijlen de hoogwelgeboren Marie Catharine de Plevits “onze zeer geliefde Tante” (overleden in 1821), en van Joanna Francisca Hendrica Baronesse de Holthausen “onze welbeminde Moeder” (overleden in 1791).

Het nagelaten fortuin aan onroerend goed van Georgius Jacobus de Plevits is tot stand gekomen door vererving van overleden familieleden en door aankopen tijdens zijn leven. Een deel van die aankopen betrof onroerende goederen van kloosters. Zo kocht Georgius Jacobus de Plevits in 1820 18 hectaren grond in Dieteren (gemeente Susteren).¹⁰ Een andere koop betrof acht hectaren grond in Baakhoven (gemeente Susteren) in 1807, die ten tijde van de inlijving in de Franse republiek genationaliseerd waren.¹¹

⁹ De handelingsonbekwaamheid van gehuwde vrouwen is in Nederland overigens pas in 1956 opgeheven. In België gebeurde dat in 1958.

¹⁰ Deze gronden waren eeuwenlang in het bezit geweest van de Kruisbroeders te Roermond. Op grond van een edict van 17 maart 1783 van de Habsburgse keizer Jozef II van Oostenrijk werd de orde van de Kruisbroeders opgeheven en hun bezittingen geconfisqueerd. Roermond behoorde toen tot de Oostenrijkse Nederlanden. Dieteren behoorde niet tot de Oostenrijkse Nederlanden maar sinds het Traktaat van Venlo van 7 september 1543 tot het Hertogdom Jülich. Hoewel Dieteren dus buiten het territorium van de Oostenrijkse Nederlanden viel, had de confiscatie wel effect. De bezittingen van de voormalige Kruisbroeders te Roermond zijn na de Franse tijd in het bezit gekomen van het Koninkrijk der Verenigde Nederlanden, dat in 1820 in Maastricht tot openbare verkoop overging, zulks ter uitvoering van een wet van 9 februari 1818 en een Koninklijk Besluit van 9 mei 1819.

¹¹ Op 9 februari 1801 werden de gebieden links van de Rijn, waaronder het voormalige Hertogdom Jülich definitief ingelijfd bij de Franse republiek. Evenals dat al eerder in Frankrijk en de “Belgische departementen” had plaatsgevonden, werden kloosters, kapittels, vicarieën en beneficieën opgeheven. Op 21 en 22 september

Begin van de akte van verdeling van het onroerend goed van Georgius Jacobus Baron De Plevits

De verdeling van het onroerend goed.

De goederen van de overledene kwamen toe aan de erfgenamen in gelijke delen. Voor de verdeling werden de onroerende goederen in vier “egale (gelijke) loten (delen)” verdeeld onder de letters A, B, C en D. Ik beperk me in dit artikel tot hoofdlijnen. Voor de percelen in Borgloon en omgeving geef ik echter een vermelding van de ligging en de oppervlakte van die percelen, zoals die in de akte zijn vermeld. Deze percelen zijn opgenomen in Lot D. De oppervlaktematr in de akte zijn weergegeven in bunders, roeden en ellen. De

1802 werd het kapittel van de abdij van Susteren opgeheven en zijn bezittingen genationaliseerd. Op 19 mei 1807 vond er in Aken een voorlopige openbare verkoop en op 2 juni 1807 een definitieve verkoop plaats van een aantal van deze geconfisqueerde goederen, waaronder acht hectaren afkomstig van het Kapittel van Susteren.

oppervlakte van de percelen vermeld ik in dit artikel vanwege de m.i. geringe toegevoegde waarde en leesbaarheid niet.

Lot A

De goederen in Lot A betreffen een herenhuis met pachthoeve in Roosteren, een pachthoeve in St Joost, gemeente Maasbracht (Nederland) en twee derde aandeel in een pachthoeve te Ophoven (België).

Verder betreft Lot A hoofdzakelijk (landbouw)gronden in de gemeente Roosteren; enkele stukken grond bevinden zich in de gemeente Maasbracht en enkele percelen in Echt en Stevensweert.

De gronden in Lot A liggen in de omgeving van de pachthoeves te Roosteren en te St Joost. Lot A omvat 86 kavels, in de akte “artikelen” genoemd. Ik houd hierna bij de vermelding van de specifieke kavels de nummering aan zoals die in de akte voor Lot A is opgenomen. De gronden bij de pachthoeve te Ophoven zijn in Lot A niet afzonderlijk beschreven.

1 “Het Heeren Huis, Pagthof en Stallen, Schuur en verdere aangehorende gebouwen....met Moeshof, twee Boomgaarden, den Eenen genaamt de Berg en den anderen het overken”. Dit herenhuis was de voorloper van het huidige kasteel Ter Borch te Roosteren, het “stamhuis” van de familie de Plevits.

Het huidige kasteel Ter Borch te Roosteren

72 “Eenen Pagthof genaamd het Klooster geleegeen onder de Gemeente te Maasbracht gehugt St Joost bestaande in huis schuur stallen en verdere gebouwen Moeshof Boomgaard en Vijvers”, regnoten De Gemeente en het Else Bosken, groot tesamen een bunder dertien vierkante roeden zeven en zeventig vierkante ellen. “

Regnoten zijn eigenaars van aangrenzende percelen

De Kloosterhof te Sint Joost anno 2019

86 Twee derde delen in een Pagthof genaamd Jettenhof, gelegen in de gemeente Ophoven. In de akte staat verder: “Deze pagthof bestaande in huijs, schuur, stallen, Moeshoff, akkerland, Bemden, houtgewas en hijde bedragen te saamen omtrent Een en twintig Bunders.

Met Ophoven is bedoeld de plaats Ophoven, gelegen ten noorden van Maaseik, thans behorende tot de gemeente Kinrooi. Ik ga hier wat dieper in op de Jettenhof als voorbeeld van de verkrijging door de familie de Plevits.

De verbouwde Jettenhof anno 2019

In “Doa raostj gèt”, het Driemaandelijks Heemkundig Tijdschrift van de Geschied- en Heemkundige Kring Kinrooi, Jaargang 12 no 3 van 15 september

1993 heeft Jan Poukens een artikel gewijd aan deze hoeve onder de titel “Juttenhof aan de Raam te Ophoven”. Uit dat artikel blijkt dat er reeds lang sprake was van deelgerechtigdheid in deze hoeve. Voor deze hoeve werden in de zeventiende en achttiende eeuw ook de benamingen “Juttenhof” en “Jeuttenhof” gebruikt. De naam van de hoeve zou afgeleid zijn van de voornamen Jut, Jette of Jutta.

Uitsnede Ferraris kaart met ligging Jettenhof (boven Andenram)

Voor dit artikel, dat handelt over verdeling van grondeigendom van de familie de Plevits, zijn de volgende passages uit het artikel van Poukens interessant. Deze passages citeer ik hierna letterlijk.

“ Op 17 februari 1759 verscheen de heer J.P de Pleivoets, licentiaat in beide rechten en advocaat, voor Mathijs Smeulers, Simon Reynders en Martinus Rutten, schepenen der justitie van Ophoven ende Geistingen en toont een notariële akte van verkoop verleden voor notaris Gisbert Carlo van der Meeren getuigen op 16 februari 1759 volgens de welke den Eerw. Heer Joannes Michael Dierna en juffrouw Maria Anna Dierna bij wijze van erfelijke verkoop aan den heer Joannes Paulus Pleivoets alle

“aenparte”(aandelen) die zij hebben in de “winhof (pachthoeve) met alle sijne onderhoorende landerijen, weijde,. beempden, houtwasch ende bestialen (vee) met alle aencleven (bijbehorende zaken) van dien, geleghen aen den Ram onder de jurisdictie van Ophoven ter Rijkse Nature genoemd “Jeuttenhoff” en aan

ieder den bovengenoemde “transportanten” voor een achttiende deel toebehorende in het geheel dus een negende deel in voornoemde winhof in dezer verkoop overgedragen, toegevallen na de dood van de heer oud-burgemeester Joannes Mathias Leyens zaliger (9/10/1754) bij acte van conventie tussen de genoemde transportanten ende medeconsorten op datum van 28 december 1754.”

“Ieder achttiende deel is verkocht voor de prijs van driehonderd gulden bbs. Luyck Maeseyker geldt dus: voor een negende deel in voornoemde Jeuttenhof een totale som van zeshonderd guldens munten voornoemd”.

bbs staat voor brabantse

Uit de hiervoor opgenomen passage blijkt a) dat er sprake was van deeleigendom van de hoeve en b) dat in 1759 Johannes Paulus de Plevits, de rijksridder en vader van de erflater, Georgius Jacobus de Plevits, voor een beperkt deel mede-eigenaar van de Jettenhoeve is geworden.

Uit de volgende passage blijkt dat in 1835 de Jettenhof volledig in eigendom wordt verkregen door Jean Paul de Plevits.

“In 1835 werd door notaris Schoolmeesters te Maaseik een akte opgesteld waarbij Jettenhof terug onverdeeld in het bezit kwam van één persoon. Als erfgoed behoorde het voor twee derde aan baron de Plevits te Roosteren en voor één derde aan de te Antwerpen wonende koopman Jacobus Josephus Nijssens. Deze geeft machtiging aan zijn broer, Johannes Lodewijk Nijssens te Maaseik om zijn deel te verkopen. J.R. de Pleivist is de koper van Jettenhof met aanhorige gronden en gebouwen voor elfduizend en negenhonderd frank.”.

*De “R” in “J.R. de Pleivist” is waarschijnlijk niet juist. De koper is Jean **Paul** de Plevits.*

Lot B

In Lot B is onder nummer 82 opgenomen “Den Pagthof te Gebroek onder Susteren met Stallen, Schuur en Boomgaard, twee Moeshoven. Regnoten Van de Kamp, het fabriek van Susteren, de geleenbeek en Math. Kolen groot een en dertig vierkante rooden”.

Met “fabriek van Susteren” wordt de kerk (parochie) van Susteren bedoeld. Deze pachthoeve was een grote, witte boerderij met vrijstaand groot bakhuis in het voormalige gehucht Gebroek, gelegen ten zuidwesten van Baakhoven. De

boerderij is net als alle andere bebouwing in Gebroek afgebroken. Gebroek bestaat niet meer. Het gehucht heeft plaats moeten maken voor gebouwen voor handel en industrie.

Ik heb geprobeerd enige ordening aan te brengen in de overige 144 percelen die in Lot B zijn opgenomen. Ik vermeld alleen de globale ligging van de percelen. Deze bevinden zich in de wijde omgeving van de pachthof te Gebroek, verdeeld over een aantal toenmalige gemeenten. De percelen, vermeld onder a. tot en met k. zijn gelegen in Nederland, de percelen onder l. in België.

- a. Twee “bampden” op de Keukeler. De Keukeler ligt aan de linkerkant van de weg van Baakhoven naar Dieteren voor de brug over de Vloedgraaf, tegen de Geleenbeek aan.
- b. Een dertiental percelen op het Baakhover Veld. Het Baakhoverveld ligt tussen Baakhoven en Gebroek
- c. Een veertiental percelen gelegen op het Firmele, gelegen bij Gebroek onder Susteren grenzend aan de Geleenbeek.
- d. Een viertal percelen op de Kamer, grenzend onder meer aan het Kurbis, gelegen tussen Susteren, Holtum en Gebroek.
- e. Een tweetal percelen op Middelveld onder Susteren.
- f. Een drietal percelen op het Munsterveld onder Susteren.
- g. Een zestiental percelen op het Deeterveld onder Susteren.
- h. Een zestal percelen op Schielberg in het Deeterveld te Dieteren.
- i. Land in het Koppelveld te Dieteren
- j. Land aan de Breeder weg te Dieteren.
- k. Land onder Holtum, Gemeente Born
- l. Vierendertig percelen in de gemeente Maaseik, gelegen in onder meer het Wayerveld, Gasthuisveld, Klein veldje, Bleumerveld en “op de limite van Ophoven”, en in Heppeneert en Aldeneijk.

Lot C

De meeste percelen in Lot C bevinden zich aan de westzijde van de Maas met enkele uitzonderingen, waaronder de hierna vermelde pachthoeve “Alffens” met bijbehorende gronden en twee pachthoeves in Maasniel bij Roermond.

In Lot C is onder 1 opgenomen “Den Pagthof Alffens, bestaande in Pagthof, schuur, stallen en verdere gebouwen gelijk den zelve zig bevinden met omtrent vier en dertig Nederlandsche Bunders zoo ackerland Bempden houtgewasch huisplaats moeshoff Boomgaaard als meeden eenen Bamppt reinende aan de Bempden van Alffens aangekogt in deeze jaar van de familie Peter Vlecken alle

gelegen onder de gemeente Millen Koninkrijk Pruisschen, alsnog twee Bempden onder de gemeente Havert’.

Het nieuwe Haus Alfens anno 2019 te Millen, Selfkant (Duitsland), gelegen tegenover de in de tweede wereldoorlog verwoeste Wasserburg Alfens

In lot C zijn 26 percelen in Rothem¹² en 11 percelen in Ophoven opgenomen. Rothem, nu geschreven Rotem, is gelegen ten zuiden van Maaseik en behoort thans tot de gemeente Dilsen-Stokkem.

Als laatsten zijn twee hoeves in Lot C opgenomen.

43 “Eenen Pagthoff geleegen onder de gemeente Maasniel genaamt Kornelishoff bestaande in huijs schuur stallen en verdere gebouwen, akkerland houdgewasch groes of schaapsweide Moeshoff in totaal groot omtrent vier en twintig Bunders”.

44 “Eenen Pagthoff Bosmanshoff geleegen onder de gemeente Maasniel bestaande in akkerland huijs Moeshoff schuur stallen en Groes groot in totaal omtrent zes boenders”.

¹² Johannes Paulus de Plevits, vader van de erflater, was ook bezitter van de Hof van der Meulen te Rotem, een cijnhof. In het artikel “Van een ‘Laetheer’ en een ‘Laethof’ van Jac. Vrancken in het Limburg’s jaarboek jrg. 11, nr 3 staat in verband hiermee op pagina 197: “Chins-register toebehorende aan den Eedelen-Eerentfesten Heer Jean Paul de Plevits des heiligen Rooms Rijck Ridder, Heere van het adelijk huis Pietersheim, tot Borgloon, Erf-Laetheer des hofs van der Meulen, genaamd den Manhof van der Meulen, sorterende onder Rothem...”. en op pagina 206: een cijnhof waar “den Hoogh Edelen Welgeboren Heer Chevalier de Plevits op desens adelijk huijs tot Roosteren “ de cijnsen trok.

De in Lot C opgenomen onroerende goederen liggen nu in Duitsland, België en Nederland.

Lot D

De percelen in Lot D bevinden zich allen in het huidige België, zowel in Belgisch Limburg (Vlaanderen) als in Luik (Wallonië). Lot D bevatte 92 “artikelen”.

In Lot D is onder 1 opgenomen “Het heeren huis, den Pagthoff schuur stallen en annex gebouwen met de plaats, waar op staande deeze gebouwen, den Boomgaard en den hoppenhoff naast het Heeren Huis, Reinende ten eerste Vreeven, ten 2de van hoeve, den wal en den Weller straat alsnog een moeshoff teegen over het huis gehorend bij den pagthoff, Rijnende aan Meckers, den Wal en den Weller Straat, welke percelen begreepen onder Nummer Een, te samen groot negentig vierkaante Rooden”.

Bij de beschrijving van het herenhuis staat niet waar het gelegen is. Uit de beschrijving van de andere percelen is af te leiden dat het in of in de buurt van Borgloon moet zijn. In Borgloon is thans nog een Wellenstraat. Er kan dus met zekerheid geconcludeerd worden dat dit herenhuis in Borgloon lag.

Volgens informatie van de heer Ivo Gillisen van de Geschiedkundige Kring Daris Borgloon zou het herenhuis na de linkerpijl na het witte vakwerkhuisje gelegen hebben.

In de Kroniek van Borgloon van de Geschiedkundige Kring Daris Borgloon staan twee vermeldingen van Plevoets, de oorspronkelijke naam van de Plevits.

1719 Jan Plevoets, oud-Spaans kapitein, vestigt zich te Loon en is een schandaal in de Kerk, op straat, in de herberg Stenenhuis, op het gerechtshof te Leuven, enz. Na het proces tegen Averwijs wordt hij gevangen naar Luik gevoerd.¹³ Deze Jan Plevoets is Joannes Paulus de Plevits, vader van de erflater. De vraag is of hij toen al in het bezit was van het herenhuis en de andere percelen in Borgloon en omgeving of die nadien heeft verkregen.

1749 Scoltus A. Plévoets daagde voor het hoofdgerecht 2 broeders Vreven die in het Gellebroeck 2 paarden onvreemd hadden. Deze Plevoets (Albertus Guilielmus, geboren naar schatting 1695, overleden op 26 februari 1763 te Borgloon) was dus schout in Borgloon. Ik merk op dat het herenhuis in Borgloon volgens de akte van verdeling in 1825 grensde aan Vreeven.

Van de overige in Lot D vermelde negentig percelen noem ik de plaatsen waar zij gelegen waren. Dat waren Borgloon, Rijkkel, Cuttecoven, Broussem, Loweige, Fexe-Slins, Liersten en Villert St. Simon. Ik geef per plaats de in de akte van verdeling opgenomen omschrijving met de nummers daarvan in de akte zonder vermelding van de oppervlakte maar wel met vermelding van de eigenaren van aangrenzende (reinende) percelen. De reden van die uitgebreide vermelding is dat lezers van dit artikel in of afkomstig uit Borgloon en omgeving wellicht de ligging van de percelen en de namen van de aangrenzende eigenaren herkennen. Vergissingen mijnerzijds bij die vermeldingen zijn daarbij zeker niet uitgesloten vanwege enerzijds soms de moeilijke leesbaarheid van de handgeschreven tekst en anderzijds mijn gebrek aan kennis van de plaatselijke toponiemen en situatie en namen van eigenaren. Ik geef de beschrijvingen zoals die in het document staan.

Borgloon

2. Een stuk akkerland op de kleine Koolenberg, reinende de erfgenamen Munten en het Klooster Kolen.

8. Akkerland op den herenberg, reinende de heer Copis en den Armen van Borgloon.

9. Land genaamt Herisberg, reinende (het onder 8 vermelde perceel), Wijnants, Robert en de erfgenamen Rosmans.

¹³ Waarom Jan Plevoets een schandaal in de kerk, op straat en in de herberg was wordt niet vermeld. Evenmin waar het proces over ging.

10. Akkerland in het Terlochter Veld, reinende oostwaarts en zuidwaarts den ouden weg van Loon naar Tongeren en J. Coenen.
11. Land op den Doodenman, (reinende) de heer Copis, Van Herk en Vreeven.
12. Land in het Boeshoverveld, waar door gaat den weg naar Terlogt, reinende oostwaarts de Heer Hermans en westwaarts G. Coenen.
13. Land in het Boeshoverveld, reinende A. Lamotte, Cestelasse, Rubens en Kalkert.
14. Land in het Jesseren veld, reinende aan de weg, J. Bastin, noordwaarts “wij zelfs”.
15. Land genaamt groenensteen, reinende G. Timmermans, F Coenen westwaarts Anne Pollaerts , noordwaarts “wij zelf”.
16. Land aan den groenensteen, reinende oost en zuidwaarts Arnold Lamotte west Gilis Van Dormal noord de weduwe Copis.
17. Land in het Jesseren veld ter plaatse genaamt groenengragt, reinende oostwaarts de heer Beaujean, de heer J.P. de Bellefroid, zuidwaarts een fontain noordw. de weduwe Copis.
18. Land in het Jesserenveld waar door gaat den weg van Loon na Jesseren, reinende den notaris Groenendaels, Vreeven.
19. Land genaamt Bordeloon, reinende oostwaarts Jan van ormelingen en den weg genaamt Walgragt, den weg van Boshoeven en de weduwe Copis.
20. Land aan den Groenensteen, reinende de weduwe Bellefroid de notaris Groenendaels de heer De Plevits en J.L. Vreeven.
22. Land naast bij Boshoven, reinende van twee kanten Arnold Lamotte en de ploie.
23. Land ter plaatse genaamt aan het geregt, reinende de heer Claes, de erfgenamen Rolans en welter Moes.
24. Land in het Jessere veld, reinende oostwaarts den weg, zijdw. Eenen anderen weg Van ormelingen en C. grosmans.
25. Land in het Boshoverveld, reinende J.N. Daris en J.L. Vreeven van twee kanten.

26. Land op den herisberg, reinende J.L. Vreeven en Schabergs.
27. Land in het Jessere veld, reinende den Jessereweg, Vreeven, F. Noblis en de weduwe Copis.
28. Land in het Puthoffveld, reinende de heer Capitain de erfgenamen Meckers en de heer Claes.
29. Land op den Hulsberg waar door gaat den nieuwen steenweg, reinende Cesteloth, hubart Montfort.
30. Land genaamt den Strouvenacker, reinende P. Boermans en Groenendaels het straatje en Daris.
31. Land in het Rullinger veld waar door gaat den voetpat van Loon naar Tullingen, reinende het fabriek van Cuttecoven Rosmans en de Heer Capitain.
34. Land onder Borgloon waar door gaat den nieuwen weg, reinende oostwaarts den steenweg en westw. de andere helft van dit stuk.
35. Land onder Borgloon deelmakende het laatstgenoemd stuk, reinende het wedergedeelte den steenweg en Bellefroid.
36. Land onder Borgloon neffens het voorgenoemde, reinende oostwaarts den weg van Cuttecoven naa Poort, zuid Groenendaels, noord den steenweg.
39. Land in het Weddingerveld, reinende den weg, de eer Claes, de bempden.
42. Land op den Sittard, reinende aan Sarolea, den Weg en Bellefroid.
- 43 Land in het Jessere veld, reinende aan groenendaels, Vreeven en de Heer Claas.
44. Land in het Jessereveld, reinende aan van ormelingen, Vreeven en Lamotte.
- 45 Land in het Boeshoeverveld, reinende aan de Weduwe Copis, Bastens en Welter Gijsens.
46. Een en Boomgaard genaamt den Puthoff, reinende den weg van Loon na Wellen, de weduwe henrotaij en het straatje.
47. Een en Bampd genaamt aldevaart, reinende aan Mathijs Daris en de heer Capitain.

48 Een Boomgaard genaamt den Haast, reinende aan hendrik Smeets en Dawant.

49. Land in het Puthoffveld, reinende oostwaarts Bastings en ter andere den Puthoffwijde en de armen van Borgloon.

50. Een stuk land genaamt Daybeek, reinende een straatje den weg van Sittard en L. Bellefroid.

51 Een Boomgaard genaamt Wijborn, reinende de erfgenamen Hemert en de erfgenamen Peter Tercat.

52. Een Bampt genaamt Verkenespoel, reinende de erfgenamen J. Demarteau van Luik en een straatje.

53. Land op den Kleinen Kolenberg, reinende de Kruis Heeren Hendrik Jacques en van Langemark.

54. Land genaamt Rensborn, reinende arnold Lamotte en thijs van Beerlingen.

55. Land aldaar, reinende Eijssen en den notaris Groenendaels en hendrik Smeets.

56. Land genaamt tiekens blooker, reinende J.L. Vreeven en Kalkert.

57. Land in het Rullinger veld, reinende van twee kanten weduwe Zolo oostw. de bempd van Bellefroid en g. Eijssen.

58. Land aan de Biessenstraat , reinende den weg de religieuse Bellefroid en Deploije.

59. Land aldaar, reinende de Biesenstraat en een waterlaat.

60. Land aldaar, reinende de Biessenstraat en het laatstgenoemde stuk.

61. Land genaamt lange achttien rooden, reinende Van ommerling en den Voetpat en Deploije.

62. Land in het Boshoverveld, reinende Arnold Lamotte en Martin Vreeven.

63. Land in het Jessereveld, reinende de weduwe Copis van twee kanten, Lamotte en deploije.

68. Een Parceel tans Moeshof genaamt Gompart, reinende de erfgenamen ouvrex en den Nieuwen steenweg.

Rijkel

3. Land onder de gemeente Rijkel ter plaatse Lijstraat, reinende de heer Leonard en de Romainse Steenweg.

Cuttecoven

4. Een Bempd onder Cuttecoven naast bij Weddingen, reinende Jan ouvrex en de Heer Claes.

5. Land onder Cuttecoven, reinende van vier kanten de heer Capitain.

6. Akkerland onder Cuttecoven in het Weddinger veld, reinende de heer Capitain ouvrex en Dawans.

7. Akkerland onder Cuttecoven in het Weddinger veld, reinende het fabriek van Cuttecoven en Robert Bellefroid.

32. Land in het Wijnbroek, reinende den weg, wijzelf, Daris en L. Bellefroid.

33. Land aldaar deel makende van het laatsgenoemde stuk, reinende den weg, Berkebosch bellefroid en het wedergedeelte.

37. Land onder Cuttecoven, reinende oost Bellefroid zuid de Bemden West Bellefroid.

Broussem

21. Land onder de gemeente Broussem op de Moolendries, reinende den weg naa Loon komende van heij de Heer de Bellefroid en Hermans.

Loweige

64. Land onder de gemeente Loweige deel gemaakt hebbende van een stuk van drij honderd Rooden, reinende naar de kant van Tongeren hubert Germis J. Bailborn en hendrik Bouffelette.

65. Land onder Loweige, Reinende hubert Germis, anton Germis en Lambert van ormelingen.

66. Land onder de zelve gemeente ter plaatse genaamt Klijnen aart, reinende Van ormelingen en de Romainse straatweg.

67. Land onder de gemeente Loweige, reinende Boetlea Jan Ernest en Hubert Germis.

Liersten

82. Land onder de gemeente Liersten ter plaatse als auls, reinende olivier florquin en Peter Rombaij.

Villert St Simon

87. Een stuk akkerland onder thier de Villert St. Simon, reinende Gerard Damhaije en hubert Juprelle.

Fexhe –Slins

69. Een stuk akkerland onder Fexheslins ter plaatse Dessus le fleuve, reinende de erfgenamen Mathijs de Luxe en Louis Petitjean.

70. Een stuk land ter plaatse genaamd fuaitai, reinende ons zelf en George Leclerc.

71. Een stuk Land ter plaatse /la platte pierre/Liers, reinende Louis Lecarlier en Louis Petitjean.

72. Een stuk akkerland ter plaatse genaamt Haute Pierre, reinende aan Nicolas Sauveur en de heer Dubois en Willem Lafontaine.

73. Eene Wijde in het gehugt Annixhe gemeente fixheslins, reinende aan de ruelle La Faille Wij zelfs en Simon Brack.

74 Eene Wijde in het gehugt Annixhe, reinende het straatje La Faille, Joseph Pasque en de Heer De Plevits.

75 Een stuk akkerland in de zelfde gemeente/Devant la Bruxhe, reinende Lambert Delbrouck & Simon Braeck.

76. Een stuk akkerland te Annixhe, reinende olivier Petit Jean en Gelis Lannette.

77. Een stuk onder fixheslins ter plaatse Voie du Balardeu, reinende De Jacque en Thomas de Marent.

78. Een stuk akkerland ter plaatse genaamt Dessus la Bruxhe, reinende aan Catherine Sauveur & Willem Gossette.

79. Een stuk akkerland ter plaatse passaij de herstal , reinende fabri Bekkers en Piron Frere.

80. Een stuk akkerland ter plaatse balardeux, reinende de weduwe Rolsen en Philippe Rombaij.

81. Een stuk land ter plaatse la Vie de Milmorte, reinende de Heer de Plevits en Jan Barbe.

83. Een stuk akkerland ter plaatse fantaij, reinende de Heer de Plevits en Simon Dallemagne.

84. Een stuk land ter plaatse Voie de mansur, reinende de weduwe Maille & Lambert Delbrouk.

85. Land ter plaatse genaamt fond Marche, reinende Jan Fanal en Lambert Delbrouk.

86. Land ter plaatse genaamt Moulin a Vent, reinende Gelis hannel en Jean Defize.

88. Een stuk land in het gehugt Annexhe, reinende o. Duchateau en Joseph Paquet.

89. Land ter plaatse genaamt fantaij, reinende thomas de Harent en Louis Masfart.

90. Een stuk land ter plaatse genaamt flamon, reinende Paquai Bertrand & Thomas Thirij.

91. Eindelijk Een stuk Akkerland ter plaatse genaamt Manon, reinende de Heer de Groutars en Paquai Bertrand.

In het document staat verder dat deze eenennegentig "artikelen" samen zijn gewaardeerd op een som van vijftigduizend driehonderd gulden Nederlands.

De daadwerkelijke verdeling van de onroerende goederen in de nalatenschap van Georgius Jacobus Baron de Plevits

De uitgebreide beschrijving van de 346 percelen in de akte had uiteraard een doel namelijk de verdeling van dit belangrijk deel van de nalatenschap onder de vier erfgenamen.

Tussen de erfgenamen is volgens het document verder overeengekomen:

1 dat alle grondlasten aan den Staat verschuldigd over het jaar 1825 uit de gemene kas voldaan zullen worden;

2 dat alle “vrugten, Baaten en profijten” van heden af aan elk der deelgenoten zullen toekomen, die voor dat jaar komen te vervallen, te beginnen met de eerstkomende pacht;

3 dat iedere deelgenoot “zich vergenoegd” zal houden met het deel dat hem bij loting is toegefallen en afstand doet van alle pretentie op de goederen die aan de andere deelgenoten zullen toevallen;

4 dat ieder deelgenoot verplicht is elkaar onderling te vrijwaren jegens “alle stoornissen en evictie” die plaats gehad hebben voor de verdeling.

In de akte staat verder het volgende: “Na het geene voorschreven gesamenlijk met Kennis van zaken opgemaakt te hebben en ten volle daar mede genoegzaam neemende zijn wij overgegaan tot de trekking der Looten”. De Loten werden dus bij trekking door de erfgenamen verdeeld. De trekking van de loten gebeurde in het bijzijn van de heer Laurent Maas, Eerste luitenant, met verlof in Roosteren, en Arnold Niessen, dagloner, woonachtig te Roosteren, die daartoe waren aangezocht.

Het Lot A, met het herenhuis in Roosteren, een pachthof te St Joost en twee derde van de Jettenhof in Ophoven en percelen in voornamelijk Roosteren en Maasbracht (Sint Joost), viel toe aan Jan Paul De Plevits.

Het Lot B, met de pachthof in Gebroek (Susteren) en percelen in Susteren, Dieteren, Holtum en Maaseik, viel toe aan Jan Baptist De Plevits.

Het Lot C, met de pachthoven Alfens te Millen (Duitsland), Kornelishoff te Maasniel en Bosmanshoff te Maasniel en met een groot aantal percelen in Rothem (België) en Ophoven (België) en enkele kleine percelen in Echt, viel toe aan Willem De Plevits.

Het Lot D, met het herenhuis en Pachthoff te Borgloon (België) en percelen in Borgloon en omgeving, viel toe aan Agnes Sijbilla De Plevits.

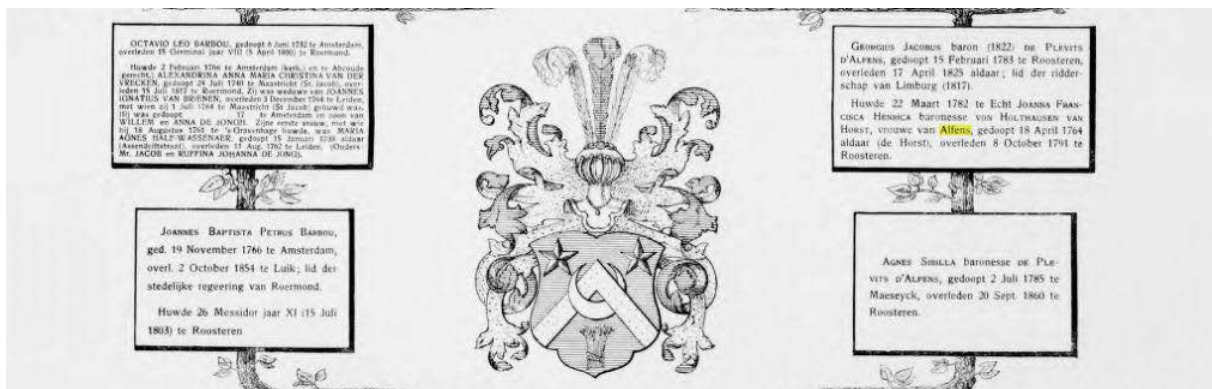
De akte is ondertekend te Roosteren op 26 augustus 1825 door de heren De Plevits, mevrouw Barbou, “gebooren de Plevits” en haar echtgenoot de heer Barbou, alsmede twee getuigen Maas en Niessen.¹⁴

¹⁴ Blijkbaar bestond er een (vertrouwens)relatie tussen de familie de Plevits en de familie Niessen. In een tweekant vonnissen in 1860 van de Kantonrechter te Sittard inzake de ontbinding van mondelinge pachtovereenkomsten van een aantal percelen grond in Dieteren trad Willem Niessen (1836-1905),

Wie was Agnes Sibilla de Plevits?

Agnes Sibilla de Plevits was een dochter van Georgius Jacobus Baron de Plevits d'Alfens en Johanna Francisca Hendrica von Holthausen van Horst. Agnes Sibilla is op 2 juli 1785 geboren te Maaseik en overleden te Roosteren op 20 september 1860, 75 jaar oud. Zij trouwde op 1 juli 1803 in Roosteren, 18 jaar oud, met Jan Baptist Peter Barbou, geboren op 19 november 1766 te Amsterdam, regent van het oude Armenkantoor te Amsterdam, en overleden op 2 oktober 1854 te Luik. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 15 juli 1803 in de kerk te Roosteren. Uit de mij ter beschikking staande stukken maak ik op dat Agnes Sibilla in ieder geval in de volgende plaatsen heeft gewoond: Maaseik, Roermond, Luik en Roosteren.

Uit het huwelijk van Agnes Sibilla de Plevits en Jan Baptist Peter Barbou werden zes kinderen geboren: 1. Alexandrine Jacqueline, geboren te Roermond op 19 juli 1804, 2. Jean Paul Theodore, geboren te Roermond op 27 juli 1806, 3. Marie Françoise, geboren te Roermond op 7 augustus 1807, aldaar overleden op 2 september 1829, 22 jaar oud, 4. Paulina Theodora, geboren te Roermond op 17 mei 1809, aldaar overleden op 14 juli 1833, 24 jaar oud, 5. Jean Etienne, geboren te Roermond op 29 september 1810, overleden te Luik op 7 mei 1854, 43 jaar oud, 6. Theodorus Ignatius, geboren te Roermond op 17 april 1814.

Deel kwartierstaat Barbou met rechtsboven de ouders van Agnes Sibilla, daarbeneden Agnes Sibilla en links beneden haar man Jan Baptist Peter Barbou. In het midden het familiewapen van Barbou, hieronder in kleur weergegeven.

winkelier te Roosteren, op als gemachtigde van de verpachtster, Agnes (in de vonnissen aangeduid met :Annessa) Sibilla de Plevits.

*Heraldische beschrijving van het familiewapen van Barbou:
Het schild in azuur (blauw) met een keper (twee diagonale stroken die elkaar aan de bovenzijde raken) in goud (geel) over een gezichtswassenaar (halve maan met punten naar boven) met aan weerszijden in het schildhoofd twee sterren en in de schildvoet een korenschelf.*

Hoe het verder is gegaan met de bezittingen die Agnes Sibilla de Plevits in Borgloon en omgeving bij de in dit artikel beschreven verdeling van de nalatenschap van haar vader heeft verkregen, heb ik niet uitgezocht. Ik denk dat daar een schone taak is weggelegd voor leden van de Geschiedkundige Kring “Kanunnik Daris” of andere geïnteresseerden in de geschiedenis van Borgloon. Datzelfde geldt ook voor de eerdere verkrijging van de onroerende goederen in Borgloon en omgeving door de erflater, Georgius Jacobus (of Georges Jacques) de Plevits, of diens voorouders.

De verdeling van de renten en erfpachten

In een document van 9 juli 1826 is de verdeling van “de renten en erfpagten, nagelaten door Georgius Jacobus De Plevits d’Alfens, lid van den adellijken stand der provincie Limburg, overleden te Roosteren” tussen zijn vier erfgenamen geregeld.¹⁵ Evenals bij de verdeling van het onroerend goed in de nalatenschap van Georgius Jacobus de Plevits zijn de renten en erfpachten verdeeld over vier loten. Ik vermeld hieronder de namen van degenen die deze renten of erfpachten verschuldigd zijn voor zover zij interessant (kunnen) zijn voor Borgloon en (wijde) omgeving. Ik houd daarbij de indeling in de loten en de nummering daarin aan. De loten A en B bestaan volledig uit schuldenaren uit Borgloon en omgeving plus de gemeente Roosteren en de stad Maastricht. De schuldenaren in de loten C en D zijn woonachtig in Maaseik en omgeving en in Roosteren en omgeving, uitgezonderd Gilis Duploei te Boeshoven in Lot C.

¹⁵ Bron: document uit het particulier archief van de familie de Plevits.

Deze namen uit Maaseik en omgeving en Roosteren en omgeving vermeld ik niet. De bedragen zijn in guldens, tenzij anders vermeld.

Lot A

1. De erfgenamen Karel Beerden te Rullekoven: honderd drie gulden acht en twintig cents.
2. Christine Dumont weduwe Saolia te Fumal: twee honderd een gulden en zestig cents.
3. Erfgenamen W. Mekers te Borgloon: honderd vijf en dertig guldens en zestig cents.
4. Paulus Lousset: twee en twintig guldens tachtig cents.
5. Peter Luthaij te Hispmal (?): vier en veertig guldens tachtig cents.
6. Lambert Lievendoens te Kermel: een erfpacht van drie mudden twintig koppen rogge (16 loonsche vaten).
7. Ustache Thijs te Kermel: twee erfpachten te zamen jaarlijks twee mudden tachtig koppen rogge (18 loonsche vaten).
8. Nicolas Dumoulin & consorten te Vivegnis : negentien guldens zestig cents.
9. Jan Beaujean & consorten te Voteren(?): eene geeffractioneerde¹⁶ rente van vier guldens.
10. Peter Ralet, timmerman te Villers l`evecque: eene geeffractioneerde rente van negen guldens en vijftig cents.
11. Willem Halen en consorten te Hautain St Simeon: eene geeffractioneerde rente van twee gulden tachtig cents.
12. Hendrik Botty, representerende A. Watres te fixheslins: vijf guldens zestig cents.
13. Marie Elisabeth Bauduin, weduwe H. Pacquai te Luik: vier honderd negentig guldens.
14. Frans Houben te Fexheslins, representerende Paschal froidemont: vijf guldens zestig cents.

¹⁶ Fractioneren is in stukken delen.

15. Michiel Dalquin & Consorten te Soumagne: eene geeffractioneerde rente van zeventien guldens negentig centen.
16. Nicolas Lafontaine & Jan Francois Macot te plainereau : een geeffractioneerde rente van drie guldens acht en zeventig cents.
17. de weduwe Hubert Walun en de weduwe Lile te fexheslins : een geeffractioneerde rente van drie guldens acht en zeventig cents.
18. Jan Joseph Leverd als man van de weduwe Dosen te Herne: een geeffractioneerde rente van zeven guldens zeventien cents.
19. De gemeente Roosteren: een kapitaal van vijf honderd vier guldens aan 5%, vervallen 29 januari.
20. De gemeente Roosteren: een kapitaal van vijf honderd vier guldens, vervallen 17 maart.
- 21 De stad Maastricht: een kapitaal van twee honderd twee en vijftig guldens aan 3%, bij deze deeling gewaardeerd aan honderd tachtig guldens.

Lot B

23. Herman Smets te Fumal: vierhonderd vier en tachtig guldens en vier en zeventig centen.
24. George Simons te Borgloon: honderd vier en dertig guldens zeven en dertig cents.
25. Hubert Prixen te Jesseren, representerende Christine Rubens: twee honderd veertig guldens zeven en negentig cents.
26. Daniel van Schoonebeek van Heppertingen: twee honderd twaalf guldens twee en zestig cents aan 5%.
27. De Heer Jan Herman Daris te Weddingen: twee honderd negen en twintig guldens drie en vijftig centen.
28. Mathijs Hamonts te Zepperen, representerende Lodewiek Lucas aldaar: honderd drie en tachtig guldens tachtig centen.
29. Anna Vanstraelen en J. Mommens te Zepperen, representerende R. Deckers: twee honderd zeven en vijftig guldens een en vijftig cents.

30. Laurens van Belsen te Zepperen: een en negentig guldens vier en tachtig cents.
31. De weduwe Bernard Lousselle te Borgloon, representerende L. Cuijpers: honderd zeven en dertig guldens negen en veertig Cents.
- 32 De weduwe Hendrik Smeets te Fumal representerende Gillis Smeets aldaar: honderd zeventig guldens en vijftig cents.
33. Jan Tomsin, representerende de weduwe Germis van Fumal: drie honderd vier en twintig guldens drie en zeventig cents.
34. Willem Stas, representerende Marie Catharine VanHaren te St Ruijden: honderd negen en zeventig guldens vijf en vijftig cents.
35. Anna Pallaers, weduwe van Michiel Lenars te Boeshoven: honderd veertien guldens vier en zeventig cents.
36. Gilis Paulus te Borgloon: honderd vijf guldens vier en tachtig Centen.
37. Peter Wagemans te Herten: honderd twee en veertig guldens eenen cent.
- 38 Jan ouvrex te Weddingen; honderd twee en zeventig guldens zes en dertig Cents.
39. Jan Lambert Claessen en consorten: een erfpacht van een mud en twintig koppen rogge.
40. Dezelve Jan Lambert Claessen en consorten te Borgloon: twee honderd negen en zestig guldens negentig centen.
- 41 De gemeente Roosteren: een kapitaal van twee duizend twee honderd zestig guldens bij deling gewaardeerd aan duizend twee en twintig guldens.

Lot C

42. Gilis Duploei te Boeshoven: vierhonderd twee gulden.

Het totale kapitaal van de renten en de erfpachten in de nalatenschap van Georgius Jacobus de Plevits bedroeg achttien duizend drie honderd acht en tachtig gulden en vier en zeventig cents. In het document staat verder:

“al welke kapitalen en rente door den vier ondergetekende te weten 1. Jan Paul 2. Jean Baptiste, De Plevits, renteniers woonachtig te Roosteren 3. Willem De

Plevits, Kapitein in de 11 afdeling in Nederlandsche dienst in Garnizoen te Luik en 4. Mejuffouw Agnes Sibille De Plevits geautoriseerd ten einde dezen door haren echtgenoot den wel edelen Heer Jean Baptiste Peter Barbou, rentenier woonachtig te Roermonde, mede hier present, en de ondergeschrevenen voornemens zijnde overtegaan tot Schijding en deeling der hier voormelde kapitalen en renten welke ons als wettige erfgenamen van wijle den Hoog welgeboren heer Georgius Jacobus De Plevits toekomen, en in vier loten zijn gesteld onder de letters A, B, C, en D. en overgegaan zijnde tot trekking is 1. aan Jan Baptist De Plevits het lot A gevallen, 2. aan mevrouw agnès Sybille De Plevits is gevallen het lot B, 3. aan Jean Paul De Plevits is gevallen het lot C 4. Een is het lot D gevallen aan kapitein Willem De Plevits...”

en voorts:

”Van die geene die deze Kapitalen bij deze loting ten deel zijn gevallen en dat iedere deelgenoot zich vergenoegd zal houden met het deel welke hem bij deze loting is gevallen, en van nu af afstand doet van alle pretentie op die kapitalen en renten welke bij deze loting aan andere gevallen zijn.

Gedaan en getekend te Roosteren den 9 Julij Een duizend acht honderd zes en twintig.”

Het document is ondertekend door de vier erfgenamen, de heer Barbou en de getuigen A. Niessen en L. Maas. Deze heren waren ook getuigen bij de verdeling van de onroerende goederen.

Lot B is dus verkregen door Agnes Sibilla de Plevits, aan wie hiervoor al aandacht is besteed bij de verkrijging van onroerend goed in Borgloon en omgeving. Lot A is toegefallen aan Jan Baptist de Plevits, rentenier en burgemeester van Susteren. Deze Jan Baptist had bij de verdeling van het onroerend goed lot B gekregen. Tot de goederen van lot B behoorde onder ander een inmiddels verdwenen pachtboerderij te Gebroek, gemeente Susteren. Hij is daar op 7 juli 1844 overleden.¹⁷

Samenvatting

¹⁷ In een onderhandse akte van verdeling tussen Willem Xavier Baron De Plevits en Agnes Sibilla Baronesse De Plevits van 23 oktober 1849 staat: “verdeling van de onroerende goederen nagelaten door wijlen hunnen broeder Jan Baptist Baron De Plevits, overleden te Gebroek, gemeente Susteren den zevende Julij 1800 vier en veertig”.

In dit artikel heb ik de verdeling van onroerende goederen en renten en erfpachten behorende tot de nalatenschap van Georgius Jacobus Baron de Plevits in 1825 beschreven. Deze verdeling tussen zijn vier kinderen is vastgelegd in onderhandse, handgeschreven akten van 28 pagina's en 8 pagina's. Deze akten bevinden zich in het particuliere familiearchief van een afstammeling van de familie de Plevits. De nalatenschap omvatte aan onroerend goed 346 percelen, waaronder herenhuizen, pachthoeven, akkerland, weiland en bos. De totale oppervlakte daarvan heb ik niet berekend maar bedroeg vele honderden hectares. De renten en erfpachten bedroegen 18.388 gulden en 74 centen. In dit artikel heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan het herenhuis en de pachthof te Borgloon en de percelen in Borgloon en omgeving, en de schuldenaren van de renten en erfpachten die woonden in het gebied dat de Geschiedkundige Kring "Kanunnik Daris" tot zijn aandachtsgebied rekent. Ik hoop daarmee een kleine bijdrage te hebben geleverd aan de geschiedenis van Borgloon.

Alle reacties naar aanleiding van dit artikel zoals aanvullingen en verbeteringen zijn welkom bij de auteur:

Mr. Wil Filott

Moeselschansweg 40

6005 NA Weert (Nederland)

e-mailadres: filot001@planet.nl

